

Koray Çalışkan

koray.caliskan@radikal.com.tr

Yeni Suriye'nin kurucusu oluyoruz ama' demek, bir açık gerçeği gizlemeye yetmiyor. Silahla Ortadoğu'da demokrasi kurulmuyor.

Türkiye'nin Ortadoğu politikası eleştirilirken bir ciddi hata yapılıyor, sapla saman eleştiri ve savunmada birbirine karışıyor.

Genel eleştiri Davutoğlu'nun 'sıfır sorun' politikasının iflas ettiği üzerine. Bu iflasın nedeni olarak da angaje Ortadoğu politikası gösteriliyor. Bazılarına göre bunun çözümü, 'Arapların iç işlerine karışmamak'.

Bu, haksız bir eleştiri. Arap devrimleri başlamadan önce inşa edilen ve statüko varsayımı üzerine çizilen sıfır sorun rotasının devrimler sırasında ve sonrasında aynen devam ettirilmesi mümkün değil. Bu nedenle sorun, sıfır sorun politikası değil.

Sorun ne?

Ortadoğu'daki fırtına nedeniyle dış politika dümeni kolay tutmuyor. Bunun en önemli nedeni, devletlerin kararlarını uygulama potansiyeli varsayımı yapan uluslararası siyasetin, devletlerin bu potansiyeli yitirdiği alanlarda etkisiz kalması. Irak, Suriye, Lübnan gibi ülkelerde bu nedenle karar vermek kolaydır ama uygulamak çok zordur.

Arap devrimlerinin gidişatı, olan biteni güzel özetliyor. Şimdilik demokratikleşme potansiyeli olan iki ülke var: Tunus ve Mısır. Bu iki ülkenin en önemli özelliği baharı silahız yaşamış olması, muhalefet ve silah ithaliyle devrimlerini şiddete bulaştırmamış olması.

Dışarıdan demokrasi getirilmeye çalışılan ülkelerde bahar tam bir kan gölüne dönüşüyor.

Komşumuz Irak'ta olan biten malum. Silahla demokrasi yalnızca yıkım getiriyor. Libya yine benzer bir savruluşla dağılmış durumda.

Suriye

Suriye politikasında esas sorun ordulaşmış muhalefetin erken sahiplenilmesi, Suriye içindeki silahsız muhalefetle ilişkilerin daha az önemsenmesi ve Esad rejiminin Mısır ve Tunus tarzı bir dönüşüm potansiyeline asla sahip olmadığına erkenden karar verilmiş olması.

Suriye politikasında sanki yalnızca üç opsiyon varmış gibi davranılıyor. Ya Esad'a destek olunacak ya susulacak ya da Esad devrilsin diye muhalefetin yanında yer alınacak. Bu basit üçleme Suriye'deki opsiyonların daha zengin olduğunu gizliyor.

Esad'a destek olmayı savunan zaten yok. Bazıları "Hiç karışmasak daha iyi olurdu" diyor. Ancak bu da ilkesiz bir tavır olurdu. Ortadoğu halkları bizim kardeşimizdir, yanlarında olmamız gerekir.

Ancak bu desteğin verilmiş tarzı sorunlu. İsrail'le aranının bozulması ve köprülerin atılması Filistinlilere ve Türkiye dış politikasına ne gibi bir yarar sağladı belli değil. Yürüyen bir ilişkiyle Filistinlilerin dünyaya açılan kapısı olabilirdik. Bir nefes alırdık.

Suriye konusunda muhalefetin silahlandırılması ve ordulaşmış bir direnişin dış desteklerinin taşeronu olmamız, açıkça silahlı mücadeleyi eleştirmeyişimiz, Suriye'de kansız bir dönüşümü engelleyen önemli faktörlerden biri oldu. Türkiye'nin yapması gereken ne pahasına olursa olsun iç savaş atmosferinin ortaya çıkmasını engellemek olmalıydı. Yapamadık.

Sonuç ne? Suriye, Iraklaşıyor. Şimdiki karışıklığın geçici bir durum olduğunu düşünenler çoğunlukta. Ben emin değilim. Oraya giden silahların kontrolü yok. Milislerin kim olduğu belli değil. Hatay daha şimdiden infiallere gebe. Suçu Esad'a atmak, "Biz elimizden geleni yaptık"

demek, gizli desteklere kapı açarak “Yeni Suriye’nin kurucusu oluyoruz ama” demek, bir açık gerçeği gizlemeye yetmiyor. Silahla Ortadoğu’da demokrasi kurulmuyor.